

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Juraja Semana a členov senátu JUDr. Anny Markovej, JUDr. Dariny Ličkovej, JUDr. Beaty Miničovej a JUDr. Gabriely Mederovej, v právnej veci žalobcu: **S. N., a. s., X.**, L. M., IČO: X., zastúpeného JUDr. E. M., advokátkou so sídlom v B., L., pracovisko: L., B., proti žalovanému: **S. K., a. s., C., B.**, IČO: X., **o zaplatenie 5 407 969,82 eur s príslušenstvom**, vedenej na Krajskom súde v Bratislave. pod sp. zn. 49Cb/59/2000, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1Obo/107/2010-702 z 31. mája 2011, právoplatného 22. júna 2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolací súd mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky **z a m i e t a .**

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi trovy dovolacieho konania v sume 13 500,86 eur.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Bratislave, ako súd prvého stupňa, rozsudkom č. k. 49Cb/59/2000-606 z 11. marca 2010, rozhodujúc vo veci v intenciách zrušujúceho uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako súdu odvolacieho (č. l. 537), rozhodol o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi 5 407 969,82 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Rozhodnutie vo veci samej odôvodnil tým, že v intenciách odvolacieho súdu zisťoval kedy a v akej sume boli poskytnuté finančné prostriedky žalobcovi. Z takto doplneného dokazovania mal za preukázané, že žalovaný jednoznačne nepreukázal poskytnutie finančných prostriedkov V. banky právnenému predchodcovi žalobcu. Otvorením úverového účtu klientom tak, ako to uvádza aj informácia z V., a. s., B., zo dňa 16. 02. 2010, mal za potvrdené predchádzajúce zistenie, že úver podľa úverovej zmluvy č. 13 a úverovej zmluvy č. 237 nebol žalobcovi, resp. jeho právnenému predchodcovi, nikdy reálne poskytnutý. Z toho vyvodil, že žalovanému prijatím plnenia v sume 162.920.499,- Sk od žalobcu vznikol podľa ustanovenia § 132 Hospodárskeho zákonníka neoprávnený majetkový prospech. K uplatnenej námietke premlčania prvostupňový súd uviedol, že táto bola riešená v rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 12. 09. 2005 (č. l. 357) a preskúmaná v rámci odvolacieho konania, a jeho záver, v nadväznosti na záver obsiahnutý v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 29. 06. 2009, nebol spochybnený. Uznal preto právny nárok žalobcu za oprávnený.

O náhrade trov konania rozhodol podľa ustanovenia § 142 ods. 1 OSP tak, že zaviazal neúspešného žalovaného zaplatiť úspešnému žalobcovi náhradu trov konania v sume 579 314,67 eur.

Na odvolanie žalovaného Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, rozsudkom č. k. 1Obo/107/2010-702 z 31. mája 2011, právoplatným 22. júna 2011, napadnutý rozsudok prvostupňového súdu potvrdil podľa § 219 OSP ako vecne správny. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 OSP tak, že k ich náhrade zaviazal neúspešného žalovaného voči úspešnému žalobcovi v sume 22 501,- eur.

Odvolací súd, stotožňujúc sa so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa, procesne vytkol prvostupňovému súdu stručnosť rozsudku. Na margo jeho stručnosti však dodal, že s prihliadnutím na dĺžku konania a prejednávanie veci viackrát prvostupňovým

súdom v dôsledku zrušenia jeho rozsudku odvolacím i dovolacím súdom, pokiaľ dôsledne zainteresovaní na tomto spore poznali obsah spisov a listinné dôkazy, nespôsobilo ani jeho stručné odôvodnenie nepreskúmateľnosť pre nedostatok dôvodov. Odvolací súd pri rešpektovaní ustanovenia § 212 ods. 1 OSP zosúladiť dôkazy, vyhodnotil ich, a vyvodil právny záver, berúc do úvahy odvolanie žalovaného. Nutnosť vyvodenia právneho záveru na základe rozsiahleho odôvodnenia, odôvodnil odvolací súd tým, že toto bolo možné za terajšieho stavu konania len tak, že počnúc samotným návrhom vyhodnotil dôkazy, na ktoré sa odvoláva žalobca, v konfrontácii s právnymi názormi odvolateľa.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný, ktoré bolo odmietnuté uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1ObdoV/41/2011-794 z 29. februára 2012, právoplatným 10. apríla 2012. Dovolací súd nevzhladol existenciu vady konania podľa § 237 písm. f) OSP /odňatie možnosti konať pred súdom/ - vady uvedené v § 237 OSP neboli zistené a dovolanie nie je v danom prípade prípustné ani podľa § 238 ods. 2 OSP - nedošlo k odchýleniu sa odvolacieho súdu od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci.

Na podnet žalovaného podal generálny prokurátor v zákonom stanovenej lehote proti rozsudku odvolacieho súdu (č. l. 702) mimoriadne dovolanie podľa § 243e ods. 1 OSP v spojení s § 243f ods. 1 písm. b) a c) OSP žiadajúc, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Na zdôvodnenie mimoriadneho dovolania uviedol, že rozhodnutím odvolacieho súdu bol porušený zákon, nakoľko konanie v danej veci je postihnuté inou vadou majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 243f ods. 1 písm. b/ OSP) a rozsudok odvolacieho súdu je aj rozhodnutím spočívajúcim na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ OSP). Vytkol odvolaciemu súdu nedôsledné riadenie sa ustanoveniami § 213 ods. 1, ods. 3 OSP, § 123 ods. 1 Hospodárskeho zákonníka, § 763 ods. 1 Obchodného zákonníka a § 142 ods. 1 OSP. Podľa generálneho prokurátora, podanie mimoriadneho dovolania vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov účastníka konania na strane žalovaného, ktorú nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Generálny prokurátor dôvodil tým, že v danej veci Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, uznesením č. k. 4Obo/150/2008-537 z 29. 06. 2009 zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 49Cb/59/2000-357 z 12. 09. 2005 a vec mu vrátil na ďalšie

konanie. S poukazom na to, že Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, v rozsudku č. k. 1ObdoV/66/2007-509 „nariadil, aby odvolací súd sa vysporiadal s otázkou, či na základe sporných úverových zmlúv č. 13 a č. 273 boli aj skutočne finančné prostriedky poskytnuté právnenému predchodcovi žalobcu, prípadne v akej výške“, bola vec odvolacím súdom vrátená Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie „v ktorom doplní dokazovanie v naznačenom smere“.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 49Cb/59/2000-606 z 11. 03. 2010 rozhodol, že žalovaný je povinný zaplatiť 5.407.696,83 eur žalobcovi do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, a že žalovaný je ďalej povinný zaplatiť náhradu trov konania žalobcovi v sume 579.314,67 eur k rukám jeho právneho zástupcu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Rozsudok súdu prvého stupňa bol odôvodnený tým, že súd podľa uznesenia odvolacieho súdu (č. l. 537) zisťoval kedy a v akej sume boli poskytnuté finančné prostriedky žalobcovi. Z takto doplneného dokazovania mal súd za preukázané, že „žalovaný jednoznačne nepreukázal poskytnutie finančných prostriedkov V. banky právnenému predchodcovi žalobcu“ a mal za potvrdené „zistenie, že úver podľa úverovej zmluvy č. 13 a č. 237 nebol žalobcovi, resp. jeho právnenému predchodcovi, nikdy reálne poskytnutý“ a plnenie prijaté žalovaným považoval preto za neoprávnený majetkový prospech, ktorý má byť podľa Hospodárskeho zákonníka vydaný žalobcovi.

Rozsudkom odvolacieho súdu bolo rozhodnuté o potvrdení rozsudku súdu prvého stupňa a o tom, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v sume 22 501,- eur do 3 dní k rukám jeho právnej zástupkyne.

Rozsudok odvolacieho súdu bol odôvodnený tým, že súd prvého stupňa rozhodol vecne správne. Odvolací súd „zosúladiť dôkazy vyhodnotil ich“ (str. 23 rozsudku odvolacieho súdu). Tak dospel aj k zisteniu (str. 26), že v danej veci pri úverovej zmluve č. 13 „nedošlo k dohode o celom jej obsahu a vôbec nemožno vyvodiť z vykonaného dokazovania, že táto zmluva vznikla“.

Z rozsudku súdu prvého stupňa nevyplýva, že by súd prvého stupňa zistil skutkový stav tak, že by u niektorej z úverových zmlúv zistil jej nevzniknutie alebo neplatnosť. Naopak, v odôvodnení rozsudku súdu prvého stupňa sa uvádzajú zistenia o úvere „podľa úverovej zmluvy č. 13 a úverovej zmluvy č. 237“. Rozsudkom súdu prvého stupňa bolo

naopak rozhodnuté po tom, ako Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, v odôvodnení zrušujúceho uznesenia (č. l. 537) uviedol, že išlo o platné úverové zmluvy.

Z uvedeného generálny prokurátor vyvodil, že odvolací súd dospel k iným skutkovým zisteniam o úverovej zmluve č. 13 ako súd prvého stupňa, avšak bez toho, že by sám vykonal dokazovanie. Postupoval tak, podľa jeho názoru, v rozpore s § 213 ods. 1 a 3 OSP a v rozpore so zásadou priamosti a ústnosti, na ujmu realizácie procesných práv účastníkov konania – osobitne práva vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom a k skutkovým zisteniam a práva navrhovať vo vzťahu k nim ďalšie dôkazy.

Konštatoval preto, že konanie v danej veci je takto postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 243f ods. 1 písm. b/ OSP).

Podľa názoru generálneho prokurátora je rozsudok odvolacieho súdu aj rozhodnutím spočívajúcim v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ OSP). Za nesprávne právne posúdenie veci považoval, že podľa rozsudku odvolacieho súdu „Ostatné listinné dôkazy, na ktoré sa odporca odvoláva, počnúc už svojím vyjadrením na návrh navrhovateľa (postúpenie pohľadávky, uznanie dlhu, dohoda o prevzatí pohľadávky, ale aj ostatné doklady), nemohli meniť právnu situáciu, ktorá tu bola založená zákonom.“ (str. 30 rozsudku odvolacieho súdu). Právne úkony účastníkov konania a ich právnych predchodcov, ktoré majú vzťah k plneniu (postúpenie pohľadávky, uznanie dlhu a ďalšie) sú pre posúdenie danosti právneho dôvodu tohto plnenia nepochybne právne významné, a preto rozhodnutie o nároku na vydanie majetkového prospechu, ktoré sa týmito úkonmi nezaoberá a na ne neprihliada, spočíva, podľa úsudku generálneho prokurátora, v nesprávnom posúdení veci.

Záver rozsudku odvolacieho súdu o „právnej situácii, ktorá tu bola založená zákonom“ (str. 30 rozsudku odvolacieho súdu) môže v súvislostiach tohto rozhodnutia znamenať, že v danej veci je zo zákona vylúčené, že by došlo k skutočnému poskytnutiu finančných prostriedkov z úveru, a preto za nesprávne právne posúdenie veci považuje aj tento záver v uvedenej súvislosti.

Za nesúladný s ustanovením § 763 ods. 1 Obchodného zákonníka označil generálny prokurátor záver odvolacieho súdu, že „zmluvy uzavreté pred účinnosťou Obchodného zákonníka a do jeho účinnosti neboli splatené sa posudzujú podľa Obchodného zákonníka, keďže ide o tzv. bankové obchody“ (str. 29 rozsudku odvolacieho súdu).

Mal tiež za to, že k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci došlo aj tým, že rozsudok súdu prvého stupňa bol rozsudkom odvolacieho súdu potvrdený aj v časti o náhrade trov konania žalobcovi, medzi ktoré trovy patria podľa odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa aj 4 000 000,- Sk ako náhrada súdneho poplatku za žalobu, odvolania a dovolanie. Keďže podľa spisu (obal spisu, č. l. 230 – obal spisu, č. l. 232 – obal spisu a č. l. 472a) žalobca zaplatil súdne poplatky vo výške 3 100 000,- Sk, došlo k nesprávnej aplikácii ustanovenia § 142 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa náhrada môže priznať iba u tých trov, ktoré boli potrebné na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva. V časti IV odvolania žalovaného proti rozsudku súdu prvého stupňa (č. l. 608) sa namietalo aj nesprávne vyčíslenie náhrady trov konania.

Generálny prokurátor vzhladol nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom aj v časti, v ktorej bolo rozhodnuté, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v sume 22.501,- eur do troch dní k rukám jeho právnej zástupkyne. Podľa odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu „Výška trov odvolacieho konania je 22 501,- eur a pozostáva z dvoch právnych úkonov za poskytnutie právnej pomoci a jedného úkonu v ¼ tak ako boli vyčíslené vo vyúčtovaní právnej zástupkyne z 25. 5. 2011“. Vo vyúčtovaní trov odvolacieho konania z 25. 05. 2011(č. l. 696) sú uplatnené tri úkony, medzi nimi aj úkon „v prípade konania pojednávania určeného na deň 31. 05. 2011“, pri ktorom je odmena uplatňovaná v plnej výške: 11 243,09 eur + paušál + DPH. Podľa zápisnice o pojednávaní konanom 31. 05. 2011 (č. l. 701) sa ale zástupca žalobcu tohto pojednávania nezúčastnil. K uvedenému došlo, podľa generálneho prokurátora, nesprávnou aplikáciou ustanovenia § 142 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa náhrada môže priznať iba u tých trov, ktoré boli potrebné na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva.

K mimoriadnemu dovolaniu sa mailovým podaním z 20. 07. 2012 (jeho listinnú podobu dourčil dovolaciemu súdu 23. 07. 2012) vyjadril žalovaný. Súhlasiac so závermi generálneho prokurátora obsiahnutými v mimoriadnom dovolaní, navrhol vyhovieť mu.

Podaním z 09. 08. 2012 sa k mimoriadnemu dovolaniu vyjadril žalobca. Stotožňujúc sa so správnosťou mimoriadnym dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, pri súčasnej neakceptácii dôvodov mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora, navrhol mimoriadne dovolanie zamietnuť. Následne podaním z 11. 09. 2012 si žalobca uplatnil trovy dovolacieho konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia v sume 13 500,86 eur, ktoré

predstavuje odmena za jeden úkon právnej služby – vyjadrenie k mimoriadnemu dovolaniu v sume 11 243,09 eur, režijný paušál v sume 7,63 eur a 20 % DPH v sume 2 250,14 eur.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 4 OSP), po zistení, že boli splnené podmienky na podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e, § 243f, § 243g, § 243h OSP, preskúmal rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v napadnutom rozsahu podľa § 242 ods. 1 OSP v spojení s § 243i ods. 2 OSP, a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je potrebné zamietnuť podľa § 243b ods. 1 OSP v spojení s § 243i ods. 2 OSP, pretože nie sú dané dôvody dovolania a nezistil ani vady konania, pre ktoré by bolo potrebné napadnuté rozhodnutie zrušiť.

Dovolací súd pri tomto preskúmaní zistil, že závery generálneho prokurátora nie sú opodstatnené. Napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu nebol porušený zákon v ustanoveniach § 213 ods. 1, ods. 3 OSP, § 123 ods. 1 Hospodárskeho zákonníka, § 763 ods. 1 Obchodného zákonníka a § 142 ods. 1 OSP. Neboli tak splnené zákonné predpoklady pre dôvodné podanie mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom obsiahnuté v ustanovení § 243f ods. 1 písm. b) a c) OSP v spojení s ustanovením § 243e ods. 1 OSP.

Podľa § 243e ods. 1 OSP, ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon (§ 243f), a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie.

V zmysle § 243f ods. 1 OSP môže byť mimoriadne dovolanie podané iba z dôvodov, že: a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 OSP, b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c) rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný rozsahom mimoriadneho dovolania, ale i v mimoriadnom dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 OSP) sa zaoberá vadami uvedenými v § 237 OSP a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Mimoriadne dovolanie ako dovolacie dôvody uvádza ustanovenie § 243f ods. 1 písm. b) OSP tvrdiac, že konanie pred odvolacím súdom je postihnuté aj inou vadou, ktorá mala za

následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a ustanovenie § 243f ods. 1 písm. c) OSP tvrdiac, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Pred ozrejméním dôvodov vedúcich dovolací súd k zamietnutiu mimoriadneho dovolania, považuje dovolací súd za potrebné poukázať na skutočnosť, že v danej veci bolo už pred podaním mimoriadneho dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu (č. l. 702), t. j. pred 21. júnom 2012, rozhodnuté o dovolaní žalovaného proti rozsudku odvolacieho súdu (č. l. 702), a to uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako súdu dovolacieho, č. k. 1ObdoV/41/2011-794 z 29. februára 2012, právoplatnom 10. apríla 2012, ktorým dovolací súd dovolanie žalovaného odmietol a žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznal.

Zo spisového materiálu je zrejmé, že dovolateľ (žalovaný) ihneď po doručení uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako súdu dovolacieho, č. k. 1ObdoV/41/2011-794 z 29. februára 2012, ktoré mu bolo doručené 2. apríla 2012 a bolo pre neho nevyhovujúce, podal hneď nasledujúci deň po jeho doručení, tzn. 3. apríla 2012, podnet na podanie mimoriadneho dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu (č. l. 702) a rozsudku prvostupňového súdu (č. l. 606), ktorý bol Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky doručený 11. apríla 2012. Z obsahu jeho podnetu na podanie mimoriadneho dovolania je zrejmé, že žalovaný žiada, aby generálny prokurátor podal mimoriadne dovolanie proti uvedeným rozsudkom súdov nižších stupňov z totožných dôvodov, ktorými žalovaný odôvodňoval i podanie dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu (č. l. 702).

Je pravdou, že dovolací súd rozhodujúci o dovolaní žalovaného proti rozsudku odvolacieho súdu (č. l. 702) sa vecnou správnosťou dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu nezaoberal, pretože dovolanie odmietol ako neprípustné podľa § 218 ods. 1 písm. c) OSP, avšak pri posudzovaní dovolateľom vytknutej vady konania podľa § 237 písm. f) OSP sa obsírne venoval ozrejmieniu neprípustnosti dovolacích námietok ohľadne žalovaným tvrdenej existencii odňatia mu možnosti konať pred súdom, ktoré boli identické s jeho dôvodmi dovolania podľa § 241 ods. 2 písm. b) a c) OSP, čo potvrdzuje dovolací súd na strane 8 v druhom odseku svojho uznesenia (č. l. 794), kde uvádza: „... žalovaný v obsiahlom dovolaní mieša argumentáciu o odňatí možnosti konať pred súdom s odôvodnením dovolania podľa § 241 ods. 2 písm. b) a c) OSP, čo je vzájomne inkompatibilné.“.

Avšak aj za situácie, že dôvody na podanie mimoriadneho dovolania (§ 243f ods. 1 písm. b/ a c/ OSP) sú totožné s dovolacími dôvodmi (§ 241 ods. 2 písm. b/ a c/ OSP), ktorými sa dovolací súd zaoberal už v skoršom a v čase podania mimoriadneho dovolania právoplatnom (právoplatnosť nadobudlo 10. apríla 2012) uznesení (č. l. 794), musia byť predmetom preskúmania v tomto konaní o mimoriadnom dovolaní, pretože uznesenie dovolacieho súdu (č. l. 794) nie je možné považovať za res iudicata (prekážku právoplatne rozhodnutej veci) vo vzťahu k rozhodnutiu o predmetnom mimoriadnom dovolaní.

Pozornosti dovolacieho súdu neunikol ani fakt, že žalovaný (podávajúci podnet na podanie mimoriadneho dovolania) podal dňa 22. augusta 2011 na Ústavný súd Slovenskej republiky sťažnosť, ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy SR, základných práva podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práva a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom súdu prvého stupňa a jeho rozsudkom č. l. 606, postupom odvolacieho súdu a jeho rozsudkom č. l. 702, ako aj postupom dovolacieho súdu a jeho uznesením č. l. 794.

Ústavný súd Slovenskej republiky o sťažnosti rozhodol uznesením č. k. IV.ÚS 424/2012-39 zo 16. augusta 2012, ktorým sťažnosť odmietol.

Z obsahu tohto uznesenia ústavného súdu je zjavné, že dôvody podania sťažnosti proti postupu prvostupňového súdu a jeho rozsudku č. l. 606, ako aj postupu odvolacieho súdu a jeho rozsudku č. l. 702, sú zhodné s dovolacími námietkami žalovaného obsiahnutými v jeho dovolaní proti rozsudku odvolacieho súdu (č. l. 606) /ktorými sa zaoberal súd dovolací v uznesení č. l. 794/, ako aj s dôvodmi uvádzanými žalovaným v jeho podnete na podania mimoriadneho dovolania, ktoré boli premietnuté ako dovolacie dôvody v mimoriadnom dovolaní.

Ústavný súd SR odmietol sťažnosť v časti namietaného porušenia základných práv sťažovateľa (žalovaného) postupom prvostupňového súdu a jeho rozsudkom č. l. 606, a postupom odvolacieho súdu a jeho rozsudkom č. l. 702, ako neprípustnú (predčasne podanú) bez meritórneho zaoberania sa ňou. Jej odmietnutie zdôvodnil tým, že vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci najvyššieho súdu vo veci sťažovateľa predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu

ešte pred rozhodnutím najvyššieho súdu o mimoriadnom dovolaní (1MObdov/3/2012), ktorý bol využitý generálnym prokurátorom na podnet sťažovateľa, ako predčasné.

Odmietol tiež sťažnosť v časti namietaného porušenia základných práv sťažovateľa (žalovaného) postupom dovolacieho súdu a jeho uznesením č. 1. 794 z dôvodu nesplnenia zákonom predpísaných náležitostí. Dôvodil absenciou odôvodnenia sťažnosti v tejto časti.

Podľa § 243f ods. 1 písm. b) OSP, mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Inou vadou konania podľa citovaného ustanovenia § 243f ods. 1 písm. b) OSP, na ktorú musí dovolací súd prihliadať, aj keď nie je v dovolaní, resp. mimoriadnom dovolaní, namietaná, je procesná vada, ktorá, na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 OSP, nezakladá zmatečnosť rozhodnutia. Jej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní a dôsledkom je vecná nesprávnosť rozhodnutia. Medzi takéto vady patrí skutočnosť, že rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z neúplného alebo nesprávne zisteného skutkového stavu veci z dôvodu, že súd pri vykonávaní dokazovania nepostupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku.

Na margo dovolacieho dôvodu podľa § 243f písm. b) OSP, ktorého existenciu videl generálny prokurátor v tom, že rozhodnutia súdov nižších stupňov vydané v priebehu konania v danej veci obsahujú rozdielne skutkové zistenia, z čoho sa následne odvíja i to, že odvolací súd dospel k iným skutkovým zisteniam ako súd prvého stupňa, avšak bez toho, že by sám vykonal dokazovanie, a preto postupoval v rozpore s § 213 ods. 1 a 3 OSP, dovolací súd poukazuje na odôvodnenie uznesenia dovolacieho súdu (č. 1. 794), kde na strane 8 počnúc tretím odsekom a strane 9 v prvom odseku už zaujal takýto názor: *„Na margo dovolateľom vytknutého pochybenia oboch súdov nižších stupňov spočívajúceho vo vyhodnotení nároku žalobcu ako dôvodného z iných dôvodov, ako súdy v predošlých rozhodnutiach, je nutné uviesť, že skutočnosť, že súd prvého stupňa rozhodol pôvodne vo veci inak, a že aj odvolací súd rozhodol jedenkrát odlišne, nie je spôsobilým dovolacím dôvodom za situácie, keď v prejednávanej veci sa počas dlhotrvajúceho súdneho konania dôkazná situácia menila, resp. vyvíjala, v dôsledku pribúdajúcich dôkazov, a tým sa zároveň vyvíjala aj právna kvalifikácia. Z toho pohľadu preto nie je ničím neobvyklým a zároveň nezákonným, že výroky štyroch*

rozsudkov súdu prvého stupňa vo veci samej, produkovaných v tomto konaní, ktoré boli postupne zrušované a vracané odvolacím súdom prvostupňovému súdu na ďalšie konanie, boli rôzne (buď žalobu zamietali, alebo žalobe vyhovovali, raz bol rozsudok prvostupňového súdu zmenený odvolacím súdom)...“.

V mimoriadnom dovolaní generálny prokurátor vzhliadol nesúlads skutkového stavu v tom, že prvostupňový súd nekonštatoval nevzniknutie alebo neplatnosť niektorej z úverových zmlúv, ale konštatoval len reálne neposkytnutie finančných prostriedkov. Tvrdil, že rozsudok prvostupňového súdu (č. l. 606) bol odôvodnený nepreukázaním poskytnutia finančných prostriedkov a rozsudok odvolacieho súdu (č. l. 702) obsahoval aj „zistenie, že v danej veci pri úverovej zmluve č. 13 nedošlo k dohode o celom jej obsahu...“. Mal preto za to, že súd prvého stupňa takúto skutočnosť nezistil, a pokladal to za rozdielne zistenie skutkového stavu bez vykonania dokazovania odvolacím súdom, čím malo dôjsť k rozporu s § 213 ods. 1 a 3 OSP a k rozporu so zásadou priamosti a ústnosti na ujmu realizácie procesných práv účastníkov konania – osobitne práva vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom a k skutkovým zisteniam a práva navrhnúť vo vzťahu k nim ďalšie dôkazy.

K tomuto názoru generálneho prokurátora je žiaduce uviesť, že v súdnej veci je nevyhnutné prihliadať na všetky rozhodnutia súdov nižších stupňom produkované v priebehu konania, tak ako to už raz dovolací súd deklaroval (č. l. 794). Tým aj na rozsudok súdu prvého stupňa (č. l. 357), ktorého odôvodnenie obsahuje komplexné zhrnutie kľúčových skutočností, a ktorý odvolací súd svojím uznesením (č. l. 537) zrušil. Zo spisového materiálu vyplýva, že po tomto zrušovanom uznesení súd prvého stupňa riadiac sa názorom súdu vyššieho stupňa iba doplnil dokazovanie o zistenie, či bol pôvodný úver podľa úverovej zmluvy č. 13 skutočne poskytnutý. Prvostupňovým súdom doplnené dokazovanie však nemalo vplyv na už skoršie závery o platnosti, resp. neplatnosti, úverových zmlúv č. 13 a 237. Nie je preto možné považovať za správny názor generálneho prokurátora, ktorý je zjavný z jeho tvrdení, že výlučne neposkytnutie finančných prostriedkov bolo dôvodom pre vyhovie žalobe prvostupňovým súdom. Na záveroch formulovaných v rozsudku súdu prvého stupňa (č. l. 357) sa totiž ďalším dokazovaním smerujúcim iba k posúdeniu otázky poskytnutia finančných prostriedkov nič nezmenilo. Prvostupňový súd už v rozsudku č. l. 357 dospel vo vzťahu k úverovým zmluvám č. 13 a 237 k identickým záverom, ktoré konštatuje aj odvolací súd v rozsudku č. l. 702, ktorý je napadnutý týmto mimoriadnym dovolaním. Je preto zrejmé, že obidva sudy nižších stupňov vyjadrili svoje právne názory vo vzťahu k predmetným úverovým zmluvám totožne, a nie je možné tvrdiť, že prvostupňový

súd úverové zmluvy nevyhodnotil ako neplatné. Je síce pravdou, že prvostupňový súd nepojal do rozsudku č. 1. 606 príslušné časti odôvodnenia svojho rozsudku č. 1. 357. Z toho však nemožno vyvodit', že nevychádzal z neplatnosti úverových zmlúv, zvlášť keď odvolací súd vo svojom obšírnom zdôvodnení rozsudku č. 1. 702 na strane 23 v druhom odseku túto skutočnosť taktiež vyhodnotil rovnakým spôsobom, keď uviedol, že: *„Prvostupňovému súdu procesne možno vytknúť stručnosť rozsudku, ale na druhej strane s prihliadnutím na to, že spor sa vedie veľmi dlho, bol prejednaný viackrát prvostupňovým súdom, hlavne v dôsledku zrušenia jeho rozsudku odvolacím súdom, ale aj súdom dovolacím. Pokiaľ dôsledne zainteresovaní na tomto spore poznali obsah spisov a listinné dôkazy ani jeho stručné odôvodnenie nespôsobili jeho nepreskúmateľnosť pre nedostatok dôvodov.“*. Tvrdenia generálneho prokurátora o tom, že odvolací súd konštatoval v uznesení č. 1. 537 platnosť úverových zmlúv neobstojí nielen z uvedených dôvodov, ale tiež preto, že ak by odvolací súd v tomto svojom skoršom rozhodnutí skutočne konštatoval platnosť úverových zmlúv, nemohol by predsa vo svojom neskoršom rozhodnutí č. 1. 702 konštatovať naopak ich neplatnosť, keďže sa skutková a právna situácia v období medzi ich vydaniaми nijako nezmenila, a doplnené dokazovanie v rámci prvostupňového konania sa týmito otázkami už nezaoberalo.

V súvislosti s neopodstatnenosťou dovolacieho dôvodu podľa § 243f písm. b) OSP treba tiež dodať, že z listinných dôkazov založených v spise vyplýva, že k otázke platnosti, resp. neplatnosti, úverových zmlúv sa nevyjadroval len žalobca, ale aj žalovaný (napr. vyjadrenie žalovaného z 09. 05. 2005 - č. 1. 306 až 314). Neobstojí preto tvrdenie generálneho prokurátora, že týmto malo dôjsť k odňatiu práva žalovaného vyjadriť sa k vykonaným dôkazom a práva navrhnúť k nim ďalšie dôkazy.

Podľa § 243f ods. 1 písm. c) OSP, mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Právnym posúdením veci je treba rozumieť činnosť súdu, pri ktorej tento zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu úpravu na zistený skutkový stav. Pod nesprávnym právnym posúdením veci sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O takýto prípad ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť, alebo ak súd aplikoval síce správny právny predpis, ale nesprávne ho vyložil. Týmto dovolacím dôvodom možno napadnúť nielen právny záver

odvolacieho súdu týkajúci sa bezprostredne predmetu konania, ale i posúdenie predbežnej otázky odvolacím súdom, posúdenie dôkazného bremena a pod.. Nesprávne právne posúdenie môže byť spôsobilým dovolacím dôvodom len vtedy, ak bolo rozhodujúce pre výrok rozhodnutia odvolacieho súdu.

Nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom videl generálny prokurátor predovšetkým v nezohľadnení právnych úkonov účastníkov konania a ich právnych predchodcov, pričom týmito právnymi úkonmi mienil postúpenie pohľadávky, uznanie dlhu, atď. K tejto dovolacej námietke je potrebné uviesť, že pokiaľ boli úverové zmluvy tak súdom prvého stupňa, ako aj súdom odvolacím, vyhodnotené ako neplatné, nesú následné úkony znaky právnej bezvýznamnosti. Postúpiť totiž možno len existujúcu pohľadávku, nie neexistujúcu, a to isté platí o uznaní dlhu, ktorý neexistuje. Z uvedeného dôvodu neobstoja závery generálneho prokurátora o právnej významnosti následných právnych úkonov (postúpenia pohľadávky, uznania dlhu, atď.) pre posúdenie danosti právneho dôvodu plnenia. Na výsledok o dôvodnosti žaloby postačovala skutočnosť vyplývajúca z vykonaného dokazovania, že úverové zmluvy boli neplatné. Žiadne následné právne úkony (postúpenie pohľadávky, uznanie dlhu) nemohli na tejto neplatnosti úverových zmlúv nič zmeniť.

Bezpredmetnou je ďalšia námietka generálneho prokurátora, ktorou namieta správne právne posúdenie veci, keď na strane 5 v odseku piatom mimoriadneho dovolania hovorí o tom, že záver rozsudku odvolacieho súdu o „...*právnej situácii, ktorá tu bola založená zákonom.*“ (strana 30 rozsudku odvolacieho súdu č. 1. 702) môže v súvislostiach tohto rozhodnutia znamenať, že v danej veci je zo zákona vylúčené, že by došlo k skutočnému poskytnutiu finančných prostriedkov z úveru. Vo vzťahu k tejto námietke dáva dovolací súd do pozornosti najmä tú skutočnosť, že generálny prokurátor nepoukazuje na konkrétne porušenie zákona, ale iba prezentuje svoj pohľad na možnú interpretáciu vety vytrhutej z kontextu odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súd. Zo žiadnej vety rozsudku odvolacieho súdu č. 1. 702 nevyplýva jeho konštatovanie o tom, že: „*zo zákona je vylúčené, že by došlo k skutočnému poskytnutiu finančných prostriedkov z úveru*“. V zmysle ustanovenia § 243e a nasl. OSP, generálny prokurátor podá mimoriadne dovolanie, ak zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon. V tejto súvislosti je treba prisvedčiť názoru žalobu, obsiahnutom v jeho vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu, že nejednoznačný interpretačný výklad jednej vety túto podmienku nespĺňa, a vyslovenie vlastnej pochybnosti o správnosti jeho interpretácie („*môže znamenať*“) dokazuje, že aj samotný generálny prokurátor si

uvedomoval nejednoznačnosť správnosti ním formulovanej interpretácie. Preto nemožno hovoriť o splnení podmienky uvedenej v citovanom ustanovení § 243e ods. 1 OSP, ktorá predpokladá jednoznačné presvedčenie generálneho prokurátora o porušení zákona.

Napokon za nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom označil generálny prokurátor nesúlad záveru odvolacieho súdu o tom, že zmluvy uzavreté pred účinnosťou Obchodného zákonníka, ktoré neboli do jeho účinnosti splatené, sa majú posudzovať podľa Obchodného zákonníka, s ustanovením § 763 ods. 1 Obchodného zákonníka. Vzhľadom na rozsah a dôvody uvedené generálnym prokurátorom k tejto námietke, považuje dovolací súd aj túto námietku za neopodstatnenú. Generálny prokurátor totiž tvrdí, že odvolací súd vyslovil záver o tom, že zmluvy uzavreté pred účinnosťou Obchodného zákonníka, ktoré neboli do jeho účinnosti splatené, sa majú posudzovať podľa Obchodného zákonníka. Takýto výsledok odvolacieho súdu však z textu rozsudku odvolacieho súdu (č. l. 702) nevyplýva. Na strane 29 v druhom odseku rozsudku odvolací súd len interpretuje právnu úpravu podľa Obchodného zákonníka, avšak nevyjadruje svoj názor, že úverové zmluvy č. 13 a 237 sa majú posudzovať podľa Obchodného zákonníka. Z odseku 3 až 6 na strane 29 rozsudku naopak vyplýva, že odvolací súd spochybnil použitie Obchodného zákonníka a skonštatoval obdobu úpravy úverov v Hospodárskom zákonníku z hľadiska vysvetľovanej problematiky o absolútnych obchodoch.

Vzhľadom na uvedené sa dovolací súd nestotožnil s dôvodmi mimoriadneho dovolania, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a že konanie pred odvolacím súdom je postihnuté aj inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, z pohľadu vznesených námietok. Dôvody, ktoré viedli odvolací súd k potvrdeniu rozsudku prvostupňového súdu, ktorý žalobe vyhovel, boli odvolacím súdom dostatočne objasnené v odôvodnení jeho rozhodnutia.

Z týchto dôvodov preto dovolací súd zamietol mimoriadne dovolanie v celom rozsahu podľa § 243b ods. 1 OSP a § 243b ods. 4 pred bodkočiarkou OSP v spojení s § 243i ods. 2 OSP.

V dovolacom konaní vzniklo úspešnému žalobcovi právo na náhradu trov dovolacieho konania, ktoré mu dovolací súd priznal podľa § 243i ods. 2 OSP v spojení s § 243b ods. 5 veta prvá OSP, § 224 ods. 1 OSP a § 142 ods. 1 OSP v sume 13.500,86 eur a na ich úhradu zaviazal neúspešného žalovaného.

Žalobca si trovy dovolacieho konania riadne uplatnil v podaní z 11. 09. 2012 v súlade s § 151 ods. 1 OSP v správnej výške a v súlade s ustanoveniami § 10 ods. 1, § 14 ods. 1 písm. e), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 Vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení účinnom v rozhodnom čase, t. j. v čase podania vyjadrenia k mimoriadnemu dovolaniu (09. 08. 2012). Priznané trovy dovolacieho konania pozostávajú z trov právneho zastúpenia v dovolacom konaní za jeden úkon právnej služby (písomné vyjadrenie k mimoriadnemu dovolaniu) v sume 13 500,86 eur (odmena v sume 11 243,09 eur podľa § 10 ods. 1, § 14 ods. 1 písm. e/ citovanej vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. + režijný paušál v sume 7,63 eur podľa § 16 ods. 3 vyhlášky + 20 % DPH v sume 2 250,14 eur podľa § 18 ods. 3 vyhlášky).

K uvedeným záverom dospel dovolací päťčlenný senát jednohlasne.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, 26. marca 2013

JUDr. Juraj Seman, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: H.